

Pensa Lugo

número 0
febreiro '19

Os medios de comunicación: Informan ou manipulan?

Un adianto: non informan

REDACCIÓN

Na sociedade actual os medios non informan aos cidadáns. Informar implica estender a verdade sobre os feitos. O verbo más correcto neste caso sería influír. Os medios inflúen, crean correntes de pensamento, resaltando uns feitos e obviando outros. Modulando a realidade e desta forma creándoa. Cand do non temos coñecemento directo sobre algo o noso coñecemento vén dado pola información que nos dan. Se todo o mundo nos dixese que a terra era plana, se o estudásemos así no colexió, se a nosa familia nos criase en dita crenza e nola repe-

tisen todos os días na radio, na televisión e nos xornais, dita crenza converteríase en firme e absoluta, e resultaríanos absurdo que nos dixesen o contrario. É máis, resultaríanos ofensivo porque dita crenza xa forma parte do noso núcleo de pensamento e negar dita crenza sería negarnos un poucos a nós mesm@s (...)

Sabías que... os donos da televisión "progresista" de La Sexta son os mesmos que os do medio ultraconservador La Razón, ambos da matriz Grupo Planeta?

"Se non estades previdos ante os medios de comunicación, faránvos amar ao opresor e odiar ao oprimido". Malcolm X

Algúns focos

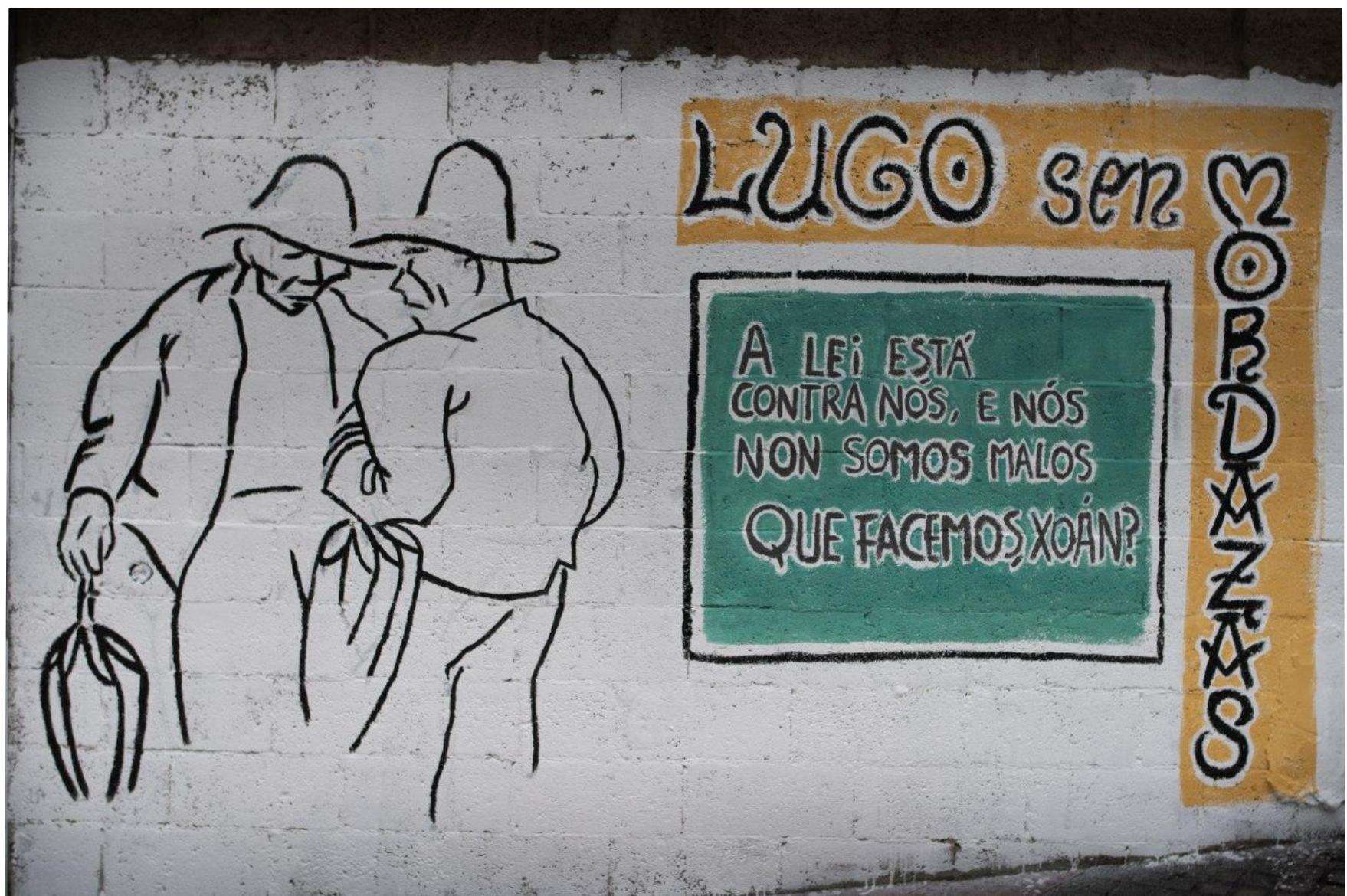
Editorial: LSM
continúa
PÁX. 2

Sobre os
medios de
comunicación
PÁX. 4

Caso carioca
PÁX. 12

A entrevista:
Tele-clube
PÁX. 19

Outro modelo
de Nadal é
possible
PÁX. 20

Lugo Sen Mordazas naceu un 15 de Maio de 2018 á calor de máis de 30 colectivos sociais, culturais e políticos (tamén individualidades) como forma de resposta ao goberno local do PSOE, no seu intento de impoñer en Lugo unha "Ordenanza Cívica" co apoio do Partido Popular e Ciudadanos, rebautizada como "Ordenanza Mordaza", polas súas similitudes á Lei Mordaza aprobada polo Partido Popular en 2015.

Esta ordenanza pretendía restrinxir o uso do espazo público, estigmatizar e perseguir aos sectores más vulnerables e censurar a actividade dos movementos sociais e políticos a través da represión e as multas administrativas, outorgán-

dolle un poder totalmente arbitrario á policía local.

Dende Lugo Sen Mordazas sempre avogamos por un municipio onde **poder expresarnos artística, cultural e politicamente de xeito libre, nunhas rúas vivas e alegres**, onde os conflitos fosen solucionados mediante o diálogo e non a represión, crendo que esta última a través das multas só incrementa a desigualdade tanto económica como a discriminación política e social.

Pola contra, esta ordenanza foi impulsada e apoiada polos sectores más reacionarios da cidade, dende postos da propia policía local, moi cuestionada por parte dxs lucensxs, ata o

Continuación de Lugo Sen Mordazas

Porque aínda queda moito por facer

REDACCIÓN

autodenominado Observatorio de Empresarios y Vecinos para la Seguridad Ciudadana, dende onde pretenderon falar por todxs, creando ademais un alarmismo inxustificado, para o que non lles faltou o apoio da prensa local como El Progreso e La Voz de Galicia, moi lonxe da realidade, xa que os datos demostran que Lugo é un dos municipios más seguros do Estado español.

Tras numerosas actividades

a pé de rúa, como o Festival Incívico, acadamos o noso obxectivo que se viña traballando xa dende fai tempo e cuxo punto álxido foi a manifestación que percorreu Lugo o 26 de Setembro, con centos de persoas baixo faixas que proclamaban que "**non era civismo, senón clasismo**", nunhas das manifestacións de carácter local más numerosas que lembramos na nosa cidade.

Deste xeito, coa loita e o apoio popular, conseguimos bater no proxecto de tramitación da ordenanza que finalmente sería retirado no pleno do Concello, demostrándonos que **a loita é o único camiño**.

Trala marcha atrás no pleno, emitimos un comunicado no que celebrabamos a vitoria, pero onde tamén advertiamos de que estariamos atentxs ante calquera nova manobra ou calquera aplicación das normativas vixentes que supoñeren un atentando contra as liberdades individuais e/ou colectivas.

Posteriormente seguimos a reunirnos e dende a assemblea (órgano de decisión de Lugo Sen Mordazas) apostouse pola continuidade do que se demostrou ser un éxito baseado na **sinerxia e unión entre persoas e colectivos de distintivas sensibilidades pero que compartiron metas comúns**.

Tomada a decisión planificamos os seguintes obxectivos sobre os que se basearán as nosas liñas de acción:

OBXETIVO XERAL:

Lograr un auténtico cambio social propiciado pola consecución dunha **conciencia social crítica e participativa**, que elimine toda mordaza e poña ás persoas e a satisfacción das súas necesidades no foco das acción, leis, normativas, etc. Tanto das administracións públicas como de calquera ámbito que afecte ás persoas e á sociedade en xeral.

OBXETIVOS PARCIAIS:

1) Analizar, informar e sensibilizar sobre as leis, ordenanzas...

con contidos represivos ou prexudiciais para os dereitos das persoas.

2) Loitar pola eliminación de toda forma de represión e pola consecución de solucións en positivo,

dialogadas e que procuren a satisfacción das necesidades e das liberdades das persoas, nomeadamente das más desfavorecidas.

3) Tecer novas redes de apoio e comunidade.

Con estes obxectivos pretendemos darlle a volta aos poderes fácticos e políticos que gobernarón e gobernan ata o de agora o noso municipio, golpeado polo contexto económico que chaman "crise", pero tamén pola propia "ídiosincrasia" que fai de Lugo unha cidade que é noticia por temas de

corrupción, causa destes mesmos poderes, como o Caso Carioca, o Caso Pokémon... con case absoluta impunidade e sobre o que ningunha ordenanza nin lei pretende meter man.

Fronte a iso está a dignidade da xente de abajo, os barrios e a organización popular, onde entre todxs podemos, e debemos, facer de Lugo un lugar mellor. ■

■ Continuación do artigo: "Os medios de comunicación: Informan ou manipulan?"

Sabías que o 83% da poboación só le un xornal? Sabías que as persoas que len máis dun xornal ao día teñen unha esperanza de vida superior que o resto?

Sabes que nos acabamos de inventar estes datos e que probablemente a maioria tomástelo por certo nun primeiro momento? Teñan coidado amigas de quen lles di como pensar, que sentir, como vivir. Ou un día esperimentaredes albergando pensamentos que non pensades, sentimientos que non sentedes. Vivindo unha vida que non é a vosa».

El Cuarto Poder - Noviembre Nocturno (podcast).

A PROPAGANDA É Á DEMOCRACIA O QUE A PORRA AO ESTADO TOTALITARIO

Nun estado totalitario non importa o que a xente pense posto que pode controlala pola forza empregando porras. Cando non se pode controlar deste xeito o

medio típico para facelo é a propaganda (manufactura do consenso, creación de ilusións necesarias...), reducindo ao público en xeral ou reducíndo a unha forma de apatía.

Os grandes medios de comunicación (ou mass media) son os principais aparatos ideolóxicos do Estado e do capital: aseguran a adhesión inconsciente do individuo aos valores que definen a estrutura social e despregan os mecanismos de dominación social.

A sociedade civil queda deslucida. Que estea baixo o réxime da administración pública ou dependa da lóxica comercial do mercado pouco importa.

No libro *El Modelo de la propaganda* (Herman y Chomsky) enumeran os cinco filtros que as élites do poder manexan para conservar os grandes medios de comunicación nas súas mans e que as masas non se involucren:

«**Hoxe en día case todos os grandes medios de España foron absorbidos polo poder financeiro», explica o xornalista Pere Rusiñol no prólogo do libro Papel mojado, no que fai un repaso á relación medios-banca. E pregúntase: «Alguén cre posible que medios que son propiedade da banca poidan informar con independencia sobre desafiuamentos, pensións, preferentes ou o rescate da banca?»**

«**As necesidades constantes de financiamento e liquidez das empresas de comunicación convértenas en reféns constantes da gran banca», explica Pascual Serrano no seu xa clásico Traficantes de información.**

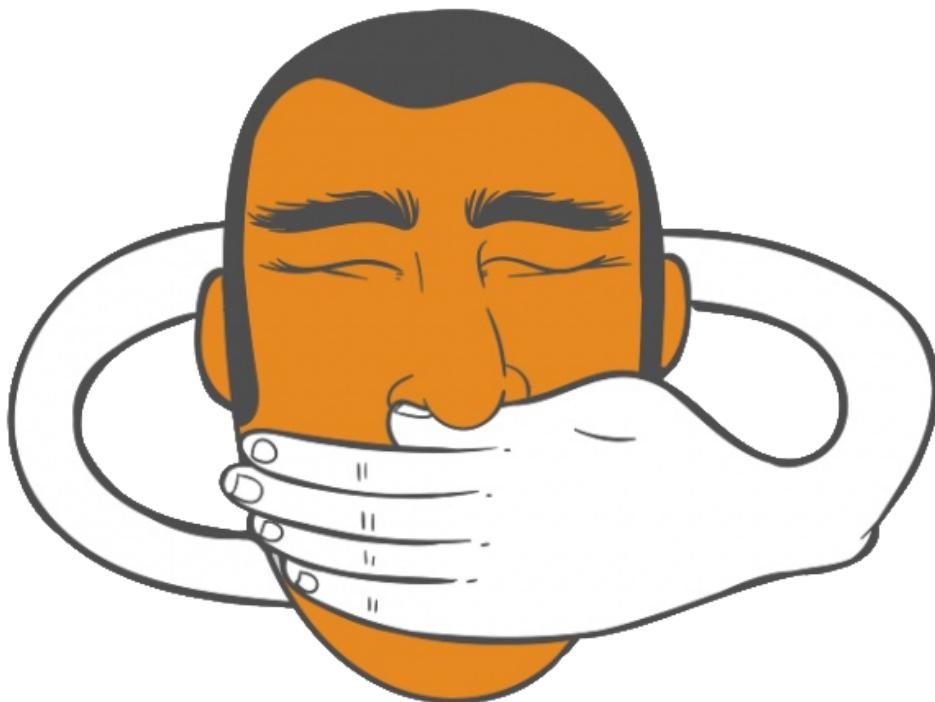
1 - MAGNITUDE, PROPIEDADE E ORIENTACIÓN DOS BENEFICIOS DOS MASS MEDIA:

Limitación de acceso á propiedade xa que o custo da maquinaria supón unha barreira de entrada.

No Estado español a meirande parte do que ves, oes ou les, dende xornais, televisión, revistas ou radio, pertence a uns poucos grandes grupos comunicativos. Esta é a primeira e más efectiva forma de censura fronte á censura explícita.

Dicía Pascual Serrano, un recoñecido xornalista con numerosos traballos de investigación sobre poder e medios de comunicación, como actuaba o cribado de información por dúas razóns: primeiro porque ao seleccionar as empresas ao xornalista saben que este se adecúa ao perfil editorial que se necesita; e segundo –e isto é o máis importante– porque o nivel de autocensura que teñen os xornalistas é tremendo. Xa non se require pechar medios nin censurar a xornalistas (aínda que ocorre de cando en vez), basta con que non dispoñas dos medios materiais para comunicarte ou do medo ás consecuencias de exercer a liberdade de expresión.

Segundo a propia Asociación de Prensa de Madrid (APM) o 75% dos xornalistas cede ás presións e o 57% autocensúrase. A facilidade do despido e a precariedade laboral fan que os xornalistas saibam de antemán que temas tocar ou non tocar e,

por suposto, ceder ás presións.

Pascual Serrano non só coñece a limitación da liberdade de información polas súas investigacións, senón tamén pola experiencia que lle tocou vivir.

Pascual escribía unha columna quinquenal para un xornal rexional do Grupo Vocento, onde dicía dispoñer de liberdade á hora de criticar a certos políticos. O problema chegou cando tocou aos poderes económicos que sosteñen dito xornal. Enviou un artigo para a súa publicación baixo o título "El banquero y el presidente" onde contrastaba o patrimonio do que daquela era presidente do goberno español (feito público) e a xubilación do conselleiro delegado do BBVA, José Ignacio Goirigolzarri, que ascendería a tres millóns de euros anuais. Cando chegou a data prevista de publicación no diario non apareceu a súa columna. Conta que tras varios intentos para coñecer o motivo, alguén do xornal nun momento de sinceridade aclaroulle que a razón era a presenza no artigo da crítica a esa astronómica xubilación. "Que che vou contar que ti non saibas", dixéronlle. Tres días máis tarde foi despedido.

Existe unha estreita relación do grupo Vocento co BBVA, en concreto a través da familia Ybarra. Pascual Serrano publicou as relacións económico-empresariais do grupo Vocento co BBVA no seu propio blog baixo o título "Bancos españoles, medios de comunicación y Camorra italiana". O irmán do ex

"Pretender criticar ao BBVA nas páxinas dun diario do grupo Vocento era unha pretensión imposible". A liberdade de expresión acaba cando aparece o diñeiro e os nomes propios"

Pascual Serrano

presidente do BBVA, Enrique Ybarra, é vicepresidente de Vocento e presidente da Fundación Vocento. E o seu fillo foi nomeado Presidente da empresa encargada de xestionar a publicidade de todo o grupo mediático.

2 - BENEPLÁCITO DA PUBLICIDADE

Os medios baseados en anuncios reciben ingresos que lles outorgan unha rivalidade competitiva fronte a rivais que non dispoñen dela. Cada vez existe unha maior concentración do capital dos medios de comunicación en menos mans, o que lles permite acumular a meirande parte da publicidade como fonte de ingresos.

Para situarnos por exemplo na televisión, os dous grandes grupos Atresmedia

e Grupo Mediaset levan más do 84% dos ingresos publicitarios.

No ano 2015, cando a crise capitalista golpeaba con toda a súa crueza e en medio do rescate á banca, o Banco Santander comprou as portadas dos sete diarios españoles de maior tirada: Abc, La Razón, El Mundo, El País, La Vanguardia, El Periódico e 20minutos. Igual de descarado foi cando cubriron o falecemento do magnate Emilio Botín, onde a prensa mediática, dende a máis "progresista" ata a máis conservadora non aforraron en loas ao entón Presidente dun dos bancos máis poderosos e que se traduce en inversión armamentística, branqueo de capitais, presións políticas, fondos de especulación, desafiuazamentos e un longo

etcétera.

Sobra preguntarse que pasa cando un xornalista ten que escribir información comprometida sobre este banco ou os seus dirixentes e accionistas.

3 - SUBMINISTRO DE NOTICIAS A MEDIOS

Os medios deben producir un fluxo permanente de novas noticias. Os principais provedores de noticias están vinculados co poder (departamento de prensa do goberno, oposición, grandes corporacións, lobbies...)

Esta problemática agudizouse debido á crise na industria da información, que supuxo un aumento da precariedade, falta de persoal e medios. As consecuencias son que os medios saídos de hoxe son máis

Cadenas	Total inv. publicitaria (mill.)		% evol. 18/17	% Cuota	
	ene-sep '17	ene-sep '18		ene-sep '17	ene-sep '18
Total televisión	1.527,7	1.508,1	-1,3	100,0	100,0
Mediaset España	662,0	658,5	-0,5	43,3	43,7
Atresmedia	639,5	617,2	-3,5	41,9	40,9
Otras tv's nacionales	79,5	88,3	11,1	5,2	5,9
Total TV. nacional abierto	1.381,0	1.364,0	-1,2	90,4	90,4
Total TV. autonómicas	80,6	70,7	-12,3	5,3	4,7
Total canales pago	66,2	73,4	10,9	4,3	4,9

Inversión publicitaria nas cadeas de televisión no período de Xaneiro-Septembro do 2018 (millóns de €). Mediaset (Telecinco, Cuatro, FDF, Boing, Divinity, Energy, Be Mad TV) e Atresmedia (Antena 3, La Sexta, Neox, Nova, Mega, Atresseries) capitalizan o 84,6% da publicidade en televisión

dependentes das grandes axencias de noticias.

Por exemplo, un terreo onde máis se acusa é na figura de correspondente internacional. Actualmente incluso grandes medios estatais carecen de medios para disponer desta figura. Así chega a haber casos curiosos. Contaba unha xornalista nunha mesa redonda sobre xornalismo, como polo ano 2016 viaxou a un país en guerra e como nada máis baixar do avión fixeron unha conexión en directo dende o propio aeroporto para entrar en directo no telexornal. A súa viaxe cinguíase á estética informativa. Non tiña información a pé de campo. Non tivera tempo. Só tiña un escenario. Lonxe queda a figura de correspondente de guerra que pasaba longas tempadas cubrindo e estudiando os conflitos. Ao renunciar a estas figuras a información actualmente apenas pasa filtros. Os xornalistas teñen que conformarse con escribir analizando a información que chega dende as grandes axencias internacionais, converténdose este centralismo nun grave problema. Non pode haber unha análise seria sen unha información previa contrastada.

4 - DISENSIÓN OU FLAK

É unha especie de resposta conjunta que asumen os medios ante calquera aparición dunha voz disidente, como forma de acalar aquilo que poida danar os intereses dos anunciantes, grupos empresariais, ou calquera forza capaz de exercer presión no armazón mediático.

O sistema e os mass media están preparados para adaptarse e diluir moita das protestas que acontecen,

lexítima. Episodio recente é o caso do artista Matisyahu que participou en 2015 no festival de reggae Rototom

Un informe da Universidade de Oxford conclúe que os medios españois son os menos cibles dos once países consultados en Europa e os segundos menos cibles dos doce estudiados de todo o mundo.

ocultándoas da axenda ou manipulándooas. Ben é sabido o incumprimento sistemático de Dereitos Humanos por parte do Estado de Israel contra a poboación asediada de Palestina. Este abuso, sobre o que pechan os ollos os estados occidentais por intereses económicos e xeopolíticos, é a miúdo destapado por activistas internacionais que lanzan diferentes campañas de boicot a produtos de orixe israelí, como forma de presión para esixir algo tan básico como o cumprimento dos dereitos humanos e o cese da masacre armada por parte das forzas do exército israelí. Exemplo actual é a petición de que non se celebre Eurovisión en Israel. A campaña e crítica lánzase contra o Estado Sionista (Israel) como estrutura de poder e dominación, e non contra os xudeus. Pero isto parece importar pouco aos medios que terxiversan estas accións baixo o paraugas do antisemitismo –isto é odio ao xudeu–, dando a entender que se trata dunha cuestión racial, diluíndo así unha reivindicación e loita

Sunsplash de Benicàssim. Artista sionista probélico que representa a posición más dura do Estado Israel. Pide abertamente a intervención das forzas armadas israelís en territorio palestino. Motivo que levou a miles de activistas a pedir ao Festival, que paradójicamente tamén realiza foros sobre dereitos humanos e xustiza social, a tomar medidas en consonancia cos seus supostos principios. Os grandes medios como Antena 3, El País, Telecinco, etc. cubriron isto como un episodio racista ("antisse-mita"), obviando a posición bética do mencionado artista. A isto engádese que actualmente oito activistas se enfrentan a 4 anos de prisión alegando "delitos de odio, coacción e ameazas".

5 - OPINIÓNS ANTI-

Consiste en crear unha polarización entre diversas opiniós para situar fóra do marco de discusión á xente más crítica co sistema e o status quo actual. Isto cobrou moita força durante as tensións da guerra fría entre as dúas grandes potencias internacionais,

Estados Unidos e a Unión Soviética. Toda opinión crítica era tachada como "inimiga da democracia" e "aliados dos inimigos (os soviéticos)". Incluso chegando a cualificar grupos opositores como "terroristas". Esta lóxica "-anti" segue estando moi presente, ao que se engade actualmente un repunte que parecía xa pasado ao fervor do crecemento de forzas ultranacionalistas e neofascistas en Europa: "os anti-patriotas",

Calquera persoa pode ser considerada un "mal patriota" independentemente do significado que lle queira dar cadaun á palabra "patriotismo".

O Estado español é un exemplo recente. Buscan inimigos internos ou externos en situación de maior vulnerabilidade que sirvan como chibos expiatorios. Isto por suposto beneficia aos grandes medios de comunicación e aos seus xefes, e más cando dende o 15M en España os medios sufrían un descrédito absoluto pola súa falta de obxectividade e conflito de intereses económicos. O poder protéxese dividindo aos que menos teñen e para iso é necesario crear novos "inimigos" ficticios, que poden ser dende migrantes, ata homosexuais ou as mulleres que loitan pola igualdade. Lonxe quedan as discusións sobre economía e como as clases dirixentes e os poderes económicos estanse a quedar con todo o pastel.

SITUACIÓN EN GALIZA

"Quen paga manda"

A Xunta de Galicia segue a ser a principal vía de financiamento dos grandes grupos de comunicación galegos.

La Voz de Galicia recibiu do Goberno de Feijoo 814.758,97€ polo xornal impreso, a web e a radio.

El Progreso recibiu 194.865€ polo xornal impreso e a páxina web.

En Radios, a que máis recibe é a Cope, a cadea da Igrexa, con 85.243€, seguida de Onda Cero con 71.473€ e as cadeas asociadas á SER que levan case 48.000 euros.

Paradoxalmente, estas subvencións teñen o obxectivo de favorecer a "liberdade de expresión" e fomentar uns medios "máis plurais e independentes", e mesmo buscan "a potenciación da lingua e cultura galega" e "a galeguidade", pero chega con dedicar tan só un 8% do total do espazo á lingua propia de Galicia para recibir cartos. Como sinala o portal Galicia Confidencial, líder da prensa en galego, e terceiro medio dixital de Galicia segundo Alexa, auditor de Amazon, ou Praza Pública, outro dos referentes da nova prensa en galego, non reciben un só euro de axudas. O único xornal en lingua galega que recibe cartos públicos da Xunta en concepto de subvencións é Sermos Galiza, aínda que a súa cantidade é irrisoria en comparación con outros medios con menos impacto.

No fondo o obxectivo destas subvencións é procurar tratos de favor e garantir o oligopolio da información para poucos empresarios. Subvencións ademais mal repartidas e que se traduce en altos soldos para unha cúpula directiva e condicións precarias para as xornalistas, parte necesario –como sinalabamos– para que apliquen a autocensura.

Ademais destas axudas directas existen outros mecanismos que permiten ao Goberno, neste caso do PP,

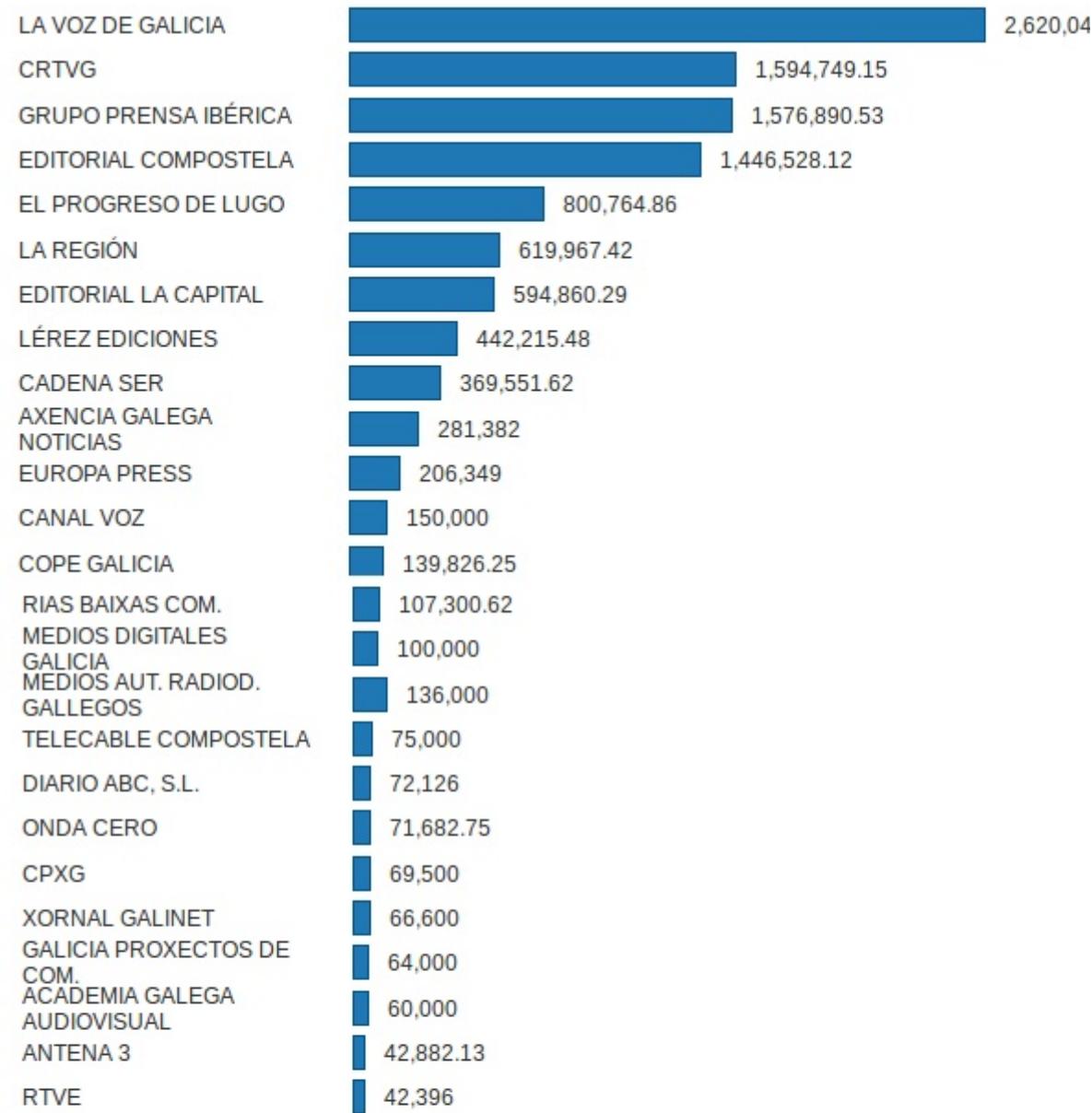
inflar as contas dos medios de comunicación más importantes. Trátase de utilizar a figura do convenio de forma recorrente para repartir diñeiro público a xornais, radios e televisións. Como a publicidade institucional. Falamos de entorno a 12 millóns de euros (datos de 2016) que permiten outorgar diñeiro público a dedo e sen ter en conta as obrigacións das leis que regulan contratos e subvencións. A fundación pola transparencia, Civio, denuncia a opacidade e ilegalidade destes contratos. Sinalan que os textos completos deses acordos non están dispoñibles, e que nalgúns casos non

poden saber de forma exacta a que está destinando o diñeiro e cal é a contraprestación.

"Un exemplo claro desta categoría é o convenio polo que a Xunta dá 150.000 euros para que El Progreso de Lugo realice un suplemento as fins de semana sobre temas vinculados ás novas tecnoloxías, facendo fincapé naquelas xurdidas en Galicia. Está cofinanciado con Fondos Feder".

Entre os 12 millóns repartidos, lidera a táboa La Voz de Galicia, que sumou 2,6. Séguelle a CRTVG, con 1,6. E, case coa mesma cantidade, a Editorial Prensa Ibérica. Algo detrás, con 1,4

A Xunta de Galicia repartiu 12 millóns a dedo aos medios nos últimos anos sen cumplir as normas de contratación e subvencións

Achegas da xunta de Galicia vía convenios con medios
Fonte: Civio

millóns, está a Editorial Compostela e en quinta posición El Progreso de Lugo con más de 800 mil euros.

Entre as radios, destaca as diferentes emisoras da SER, con case 370.000 euros; e Cope, que roza os 140.000.

A Xunta aumenta a dous millóns de euros as axudas directas aos medios de comunicación

XORNais IMPRESOS	
EDITORIAL LA CAPITAL, S.L.	45.385,63
EL PROGRESO DE LUGO, S.L.	173.440,88
LA REGION, S.A.	129.247,46
LA VOZ DE GALICIA, S.A.	778.839,13
LÉREZ EDICIONES, S.L.	94.466,85
RÍAS BAIXAS DE COMUNICACIÓN, S.A.	33.620,05
RADIO LUGO, S.A.	3.378,12
RADIO ORENSE, S.A.	16.942,71
RADIO PONTEVEDRA, S.A.	26.515,89
RADIO POPULAR, S.A.	85.243,56
S. ESPAÑOLA DE RADIODIFUSIÓN, S.L.	26.750,51
UNIPREX, S.A.	71.473,68
VOZ DE GALICIA RADIO, S.A.	35.735,53
EDITORIAL LA CAPITAL, S.L.	7.408,89
EL PROGRESO DE LUGO, S.L.	21.425,92
EUROPA PRESS DELEGACIONES, S.A.	1.572,10
LA VOZ DE GALICIA, S.A.	387.611,35
LA REGIÓN, S.A.	15.959,12
LÉREZ EDICIONES, S.L.	7.789,65
RÍAS BAIXAS DE COMUNICACIÓN, S.A.	3.615,29
SERMOSES GALIZA, S.A.	2.891,56
VIRTUAL VEDRA COMUNICACIÓN, S.L.	6.015,38

A táboa da esquerda mostra as subvencións directas outorgadas a medios de comunicación en Decembro de 2018.

1. DISTRACCIÓN

Desviar a atención do público dos problemas importantes e cambios decididos por elites políticas e económicas con continuas distracciones e informaciones insignificantes. Por exemplo, a maior parte dos informativos das cadeas de televisión está dedicada a falar de cuestións anecdóticas. Dende un vídeo viral que non vai máis alá do entretenimento ou informaciones estacionais xa prefixadas como a alta afluencia á praia en pleno verán. Apártanse os problema vitais.

2. CREAR PROBLEMAS PARA XERAR SOLUCIÓNS

Créase un problema previsto para causar certa reacción no público, a fin de que este sexa o demandante das medidas que se desexan fazer aceptar. Por exemplo o alarmismo continuado fronte a "problemas" anecdóticos que copan portadas diarias sobre casos de inseguridade ou delincuencia. Unha vez a xente percibe que existe un problema, que en realidade é un problema creado pola prensa como acontece en Lugo (unha das cidades más seguras do Estado segundo diversos informes), esta aceptará máis doadamente leis que atentan contra as liberdades individuais e colectivas en nome da "seguridade", como leis de "seguridade ciadá" ou ordenanzas sobre "civismo".

3. GRADUALIDADE

Facer que se acepte unha medida inaceptable aplicándoa gradualmente por anos consecutivos que tería provocado unha revolución se fose aplicada dunha soa vez. Por exemplo a progresiva degradación dos dereitos laborais ou as privatizaciones.

4. DIFERIR

Presentar unha decisión impopular como "dolorosa" ou "innecesaria" obtendo a aceptación pública no momento para unha aplicación futura. É más doado aceptar un sacrificio futuro que inmediato. As masas tenden a esperar que todo irá mellor mañá e que o sacrificio poderá ser evitado. Isto da tempo para acostumarse ao cambio e aceptala con resignación cando chegue o momento. Un claro exemplo foi o rescate á banca. Algo que debería mobilizar a toda unha cidadanía acabou sendo finalmente aceptado só con certa resignación.

5. DIRIXIRSE AO PÚBLICO COMO CRIATURAS DE POUCA IDADE

Se un se dirixe a unha persoa como se tivese doce anos, en razón da subxestionalidade, tenderá a unha resposta carente de sentido crítico da mesma forma que unha persoa desa idade.

10 ESTRATEGIAS DE MANIPULACIÓN MEDIÁTICA

Según Sylvain Timsit

6. MÁIS EMOCIÓN, MENOS REFLEXIÓN

A utilización do rexistro emocional permite abrir a porta de acceso ao inconsciente para implantar ideas, desexos, medos ou inducir comportamentos. É curioso como cando falan de persoas con necesidades vitais que tratan de desprazarse a outro país (migrantes) usan terminoloxía bélica: avalancha, asedio na fronteira... Esta linguaxe xoga no eido emocional e deshumaniza ás vítimas, creando una distancia psicolóxica entre lector e vítima a través do medo para xustificar toda medida que atenta contra os Dereitos Humanos más fundamentais. Xa non son persoas, son hordas de "zombies". Son os "sen nome". Isto explica a empatía no caso recente de Julen, mentres se esquecen aos miles de nenos que morren nas nosas costas por inacción dos gobernos e complicidade dunha poboación que os considera vítimas de segunda.

7. IGNORANCIA E MEDIOCRIADE

Facer que o público sexa incapaz de comprender as tecnoloxías e os métodos utilizados para o seu control e a súa escravitude. Que a distancia da ignorancia que existen entre as clases inferiores e as poderosas sexa e permaneza imposible de acadar para as primeiras.

8. ESTIMULAR A COMPRACENCIA DA MEDIOCRIADE

Promover ao público a crer que é moda o feito de ser estúpido, vulgar, precario... Os "reality show" son un claro exemplo. As referencias televisivas, incluíndo os "debates políticos", son en realidade showmans que nada ou pouco teñen que aportar a unha conciencia crítica do mundo.

9. REFORZAR A AUTOCULPABILIDADE

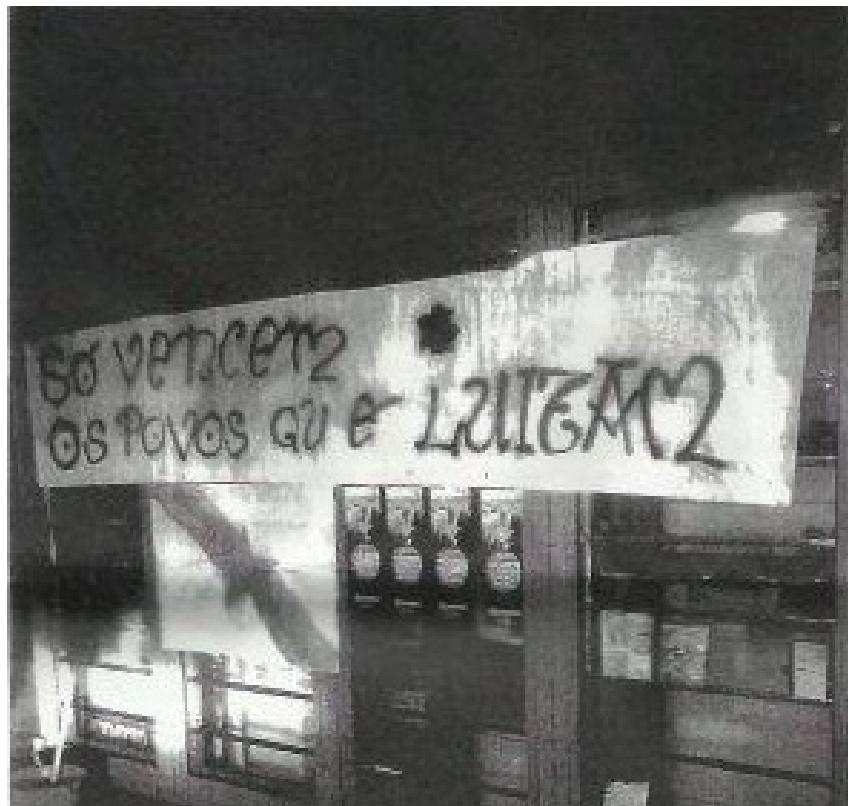
Facer crer ao individuo que soamente el é o culpable da súa desgracia, por causa da baixa intelixencia ou capacidade e esforzos. Así en lugar de rebelarse contra o sistema económico, o individuo autodesvalídase e cúlpase, o que xera un estado depresivo cuxo efecto é a inhibición da acción. As víctimas pasan a ser culpables, como ocorreu e ocorre froito da crise económica onde se nos dixo continuamente que "vivimos porriba das nosas posibilidades", trasladando a culpa ás clases traballadoras cando na realidade a crise foi sistémica e os culpables foron finalmente exculpados e incluso benefactores (a banca, fondos de inversión, sistemas privados de pensión, etc.)

10. COÑECER AOS INDIVIDUOS MELLOR QUE ELES MESMOS

Os avances acelerados da ciencia xeraron unha crecente fenda entre os coñecementos do público e aqueles empregados polas elites dominantes. Neurobioloxía, psicoloxía aplicada, algoritmos... O sistema disfruta dun coñecemento avanzado co que exercer un maior control e poder sobre os individuos. Maior que o dos individuos sobre eles mesmos.

Internet e a acumulación de información está sendo o novo campo de batalla baixo o que se exerce o control, prevén condutas e se manipula unha vez estudiada a través de sofisticados sistemas informáticos como os paquetes de datos de cada persoa que son intercambiados como mercadoría entre empresas, a publicidade ou a nova lei que permitirá aos partidos políticos teledirixir información á poboación a través de redes sociais segundo as súas inclinacións ou gustos.

PUBLICIDADE NA RÚA? SÓ SE NON É POLÍTICA

"So vencen os pobos que luitam": Pancarta reivindicativa que custou 300 euros aos activistas de Causa Galiza.

Tres militantes independentistas de Lugo foron sancionados con 100 euros por cabeza por pegar un cartel na cabina abandonada da Praza Milagrosa que antigamente facía de locutorio, e onde se atopan numerosos carteis publicitarios de empresas ou festas.

Copados os grandes medios de comunicación, a rúa é praticamente o único medio vehicular das organizacións sociais e políticas para facer chegar á xente a súa mensaxe. Isto molesta a certas esferas políticas, que buscan delimitar

Copados os grandes medios de comunicación, a rúa é praticamente o único medio vehicular das organizacións sociais e políticas para facer chegar á xente a súa mensaxe

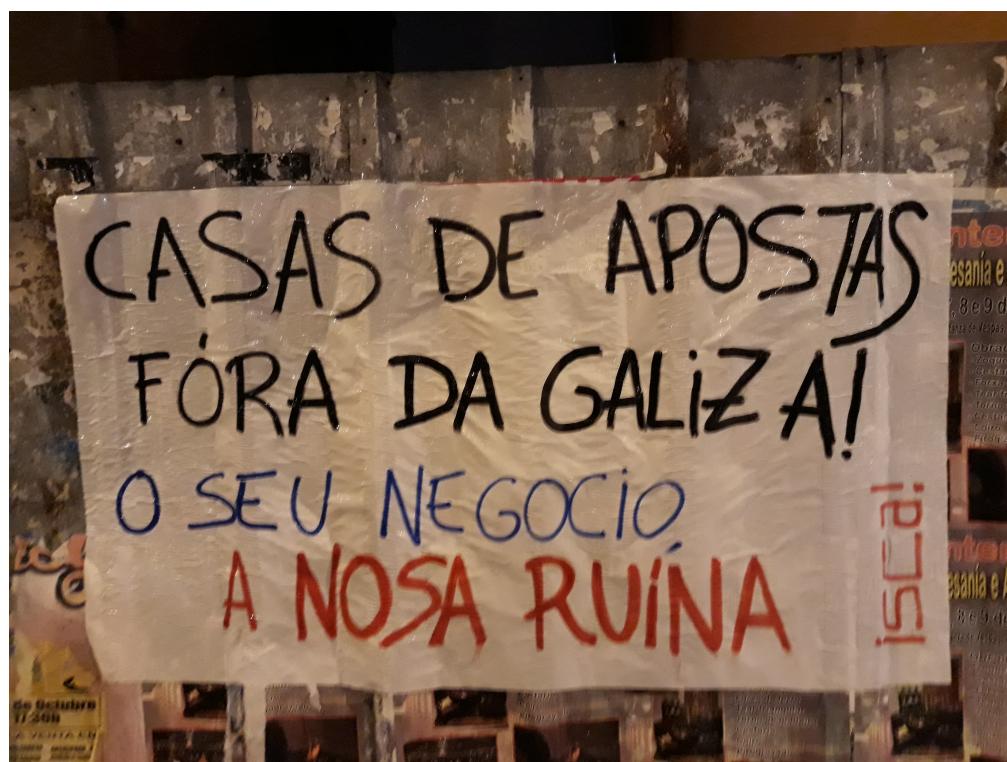
o exercicio da liberdade de expresión mediante sancións, non polo suposto dano ocasionado, senón como forma de censura. Resulta aínda más paradoxal en Lugo, cidade que vén de regalar 1,7 millóns á multinacional Clear Chanel que desfruta de poñer gratis a publicidade empresarial nas marquesñas e mupis publicitarios (soportes publicitarios metálicos e acristalados instalados en medianeiras ou parques). Dende que finalizou o contrato, en Setembro de 2016, o concello non está cobrando ningún tipo de canon polo uso dun total de 80 soportes.

Outro lucense foi sancionado con 100 euros e trasladado en coche policial á comisaría para ser identificado polo feito de pegar un colante nunha farola, días previos ao custoso acto da xura da bandeira española celebrada en Lugo.

Exemplos recentes foron tamén os borrados exprés por parte do Concello de Lugo de dous murais feitos por Lugo Sen Mordazas. Un que se pintara sobre un edificio que loce unha fachada a medio acabar de ladrillo gris (imaxe da editorial da publicación -páx. 2-), e outro sobre o muro dun solar que leva tempo en situación de abandono e que pertence á inmobiliaria do Banco Sabadell situado na Rúa de San Roque, mural borrado que acabaría por converterse nun símbolo na batalla contra a censura e as mordazas. ■

Mural feito por LSM ubicado nun solar en situación de abandono, e que foi borrado antes de que pasasen dous días da súa realización.

Casas de apostas Ruína da mocidade galega

ISCA

Mentía todo o tempo. Dicía que ía a clase, pero en realidad, estaba todo o día apostando. Durmía polas mañás, ás catro da tarde ía ao salón de xogos, ás máquinas de apostas, e estaba alí ata as 2 da mañá. Consumía cocaína para seguir xogando, un ou dous gramos ao día. Incluso alí mesmo, porque as dependentas deixábanme facelo. Logo me marchaba de festa toda a noite.

Testemuño de Benito (nome falso), 26 anos.

Ambos relatos están sacados dun mesmo artigo do xornal El País. Non se trata de casos illados. É posible atopar multitud de historias moi similares a estas na prensa dos últimos anos, historias que demostran de forma clara que os xogos de azar non son un simple pasatempo. Constitúen unha forma máis de adicción, con efec-

Gastei todos os meus aforros da cartilla, da comunión, empeñei todo o que tiña... e roubei. Ia ver a meus pais e quitáballes o diñeiro da carteira. Miña avoa tiña un sobre cos cartos da pensión. Ao principio collíalle 50 euros. Un día levei todo o sobre.

Testemuño de Benito (nome falso), 26 anos.

tos non menos perniciosos sobre a saúde mental e emocional que outras moitas drogas.

O crecemento destes negocios, sobre todo a partir da última crise económica, é unha realidade alarmante e fácil de constatar. Na Galiza, existen actualmente 75 salóns de apostas deportivas e máis de 3.150

máquinas de apostas en bares. No conxunto do estado español existen 800.000 usuarios activos en páginas de apostas online, os cales chegaron a apostar nada menos que 5.540.000 euros en 2017.

A publicidade das apostas, na que se invisten 100 millóns de euros anuais, busca activamente atraer ás persoas más novas, empregando para iso a ídolos deportivos e culturais da mocidade –Rafa Nadal, Cristiano Ronaldo, Neymar, etc. Os donos destas empresas gardan ademais escasos escrúpulos e rompen con lixeireza as poucas normativas legais que regulan o xogo no Estado español. Así, non é nada estranho que se deixe xogar a menores de idade ou persoas catalogadas como adictas ao xogo. Como resultado de todo iso, o perfil medio do ludopata

está cambiando rapidamente. Fai uns anos, a media de idade de persoas con problemas de adicción a xogos de azar situábase a nivel galego entorno aos 50 anos. Hoxe está en 38, e un 34% dos adictos empezou a apostar antes de cumplir a maioría de idade.

Non debemos tampouco esquecer o evidente carácter de clase da adicción aos xogos de azar. As casas de apostas non proliferan nas elegantes avenidas das clases acomodadas e adiñeiradas. Medran, ante todo, nos barrios humildes da clase traballadora, que busca nas apostas unha forma de evadirse da súa situación miserable e resolver as súas dificultades económicas por unha vía que promete ser rápida e fácil, pero que só remata conducindo a un endebedamento masivo. Deste xeito, os pequenos

Creamos que a mocidade debe desenvolver formas de ocio que sirvan para afianzar lazos cos nosos seres queridos, e non para destruír as nosas relacións afectivas.

Creamos que os barrios deben ser espazos para o desfrute e a convivencia das veciñas e os veciños que viven neles, e non caladoiros nos que casinos e salas de póker buscan traballadores aos que chucharles o sangue.

comercios arruinados van deixando paso ás salas de xogo, que transforman progresivamente as zonas máis empobrecidas e excluídas das cidades en casinos onde milleiros de persoas dilapidan os seus aforros e destrúen as súas vidas.

Creamos que a mocidade debe desenvolver formas de ocio que sirvan para afianzar lazos cos nosos seres queridos, e non para destruír as nosas relacións afectivas. Creamos que os barrios deben ser espazos para o desfrute e a convivencia das veciñas e os veciños que viven neles, e non caladoiros nos que casinos e salas de póker buscan traballadores aos que chucharles o sangue. Por todas estas razóns, nós

opoñémonos enerxicamente á proliferación das casas de apostas, e reclamamos a necesidade de tomar medidas urxentes contra este tipo de empresas, comezando pola completa prohibición de toda a súa publicidade.

Coa fin de realizar unha necesaria labor de concienciación e denuncia sobre os negocios dos xogos de azar, recentemente lanzouse unha campaña nacional baixo o lema *O seu negocio, a nosa ruína*, e chamando activamente a toda a mocidade interesada en combater contra esta lacra a colaborar con nós nesta tarefa. ■

Caso Carioca: A impunidade na trata de mulleres en Lugo

PLATAFORMA CONTRA A IMPUNIDADE DO CASO CARIOCA

O pasado mes de setembro naceu en Lugo a Plataforma Cidadá contra a Impunidade do Caso Carioca. O seu obxectivo é levar a cabo accións de reivindicación e sensibilización para concienciar á sociedade luseña da necesidade de protexer e reparar o sufrimento das vítimas afectadas por esta trama de proxenetismo e trata de mulleres con base no noso municipio, e alertar ante o perigo de que unha parte importante dos delitos queden impunes ante certas decisións das autoridades xudiciais que están a deixar ás vítimas desamparadas.

A súa finalidade é tamén rematar co silencio e tolerancia social con respecto á impune actuación cotiá das mafias, que campan ás súas anchas na nosa cidade e arredores, e dar a coñecer a importancia e magnitude deste caso con máis de 400 mulleres identificadas como vítimas de trata e unha rede de crime organizado que supera os 85 imputados, así

como concienciar á cidadanía de Lugo sobre as continuas torturas e abusos aos que son sometidas cada día as vítimas de trata nos abundantes clubes que poboan o municipio de Lugo e outros municipios contiguos.

A Plataforma xa puxo en marcha unha serie de actividades informativas e reivindicativas, que comeza-

ron coa estrea do documental sobre o Caso Carioca titulado "Benvidas ao Club", no que tomaron parte varias das súas integrantes, realizado pola artista luseña Carme Granxeiro; e coa distribución entre a cidadanía dun díptico resumo da principal información sobre este caso. Este documental tivo unha grande acollida por

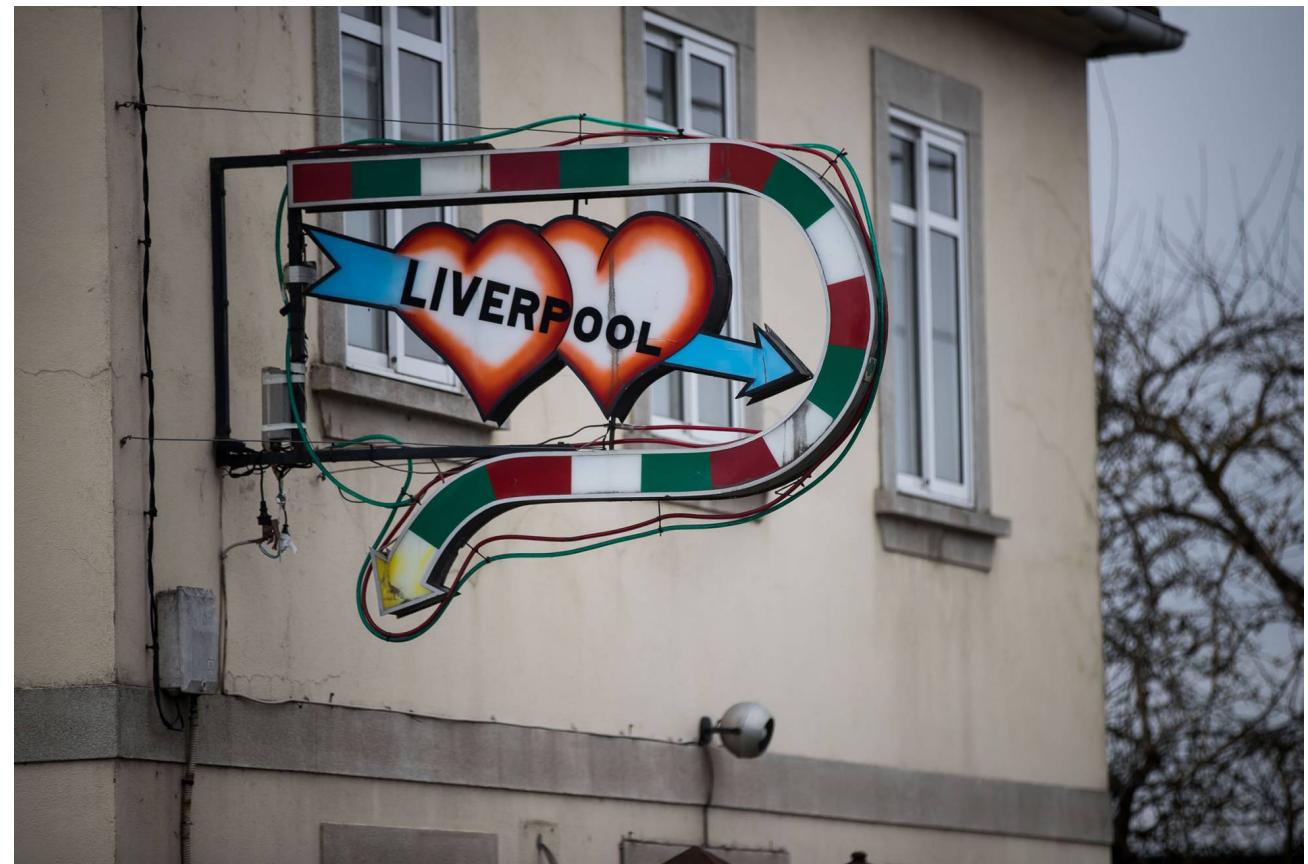
A Plataforma contra a Impunidade do Caso Carioca loita contra a indefensión dos centos de vítimas dunha das redes de trata de mulleres más amplas do Estado

parte da cidadanía, enchendo os auditórios en todas as súas proxeccións na cidade e mesmo quedando centos de persoas sen poder entrar por superar o aforo. Actualmente pódese ver de xeito totalmente gratuito na televisión online do diario dixital Público.

FISCALÍA NEGLIXENTE

O punto de inflexión que levou a un grupo de mulleres feministas e concienciadas contra a lacra da trata de mulleres con fins de explotación sexual a organizarse nesta Plataforma foi a petición da Fiscalía de Lugo de sobreseimento e arquivo dunha das pezas da instrución da Operación Carioca, a relacionada co burdel coñecido como Club Liverpool, pola que estaban imputados o dono do local e catro gardas civís por sete presuntos delitos de abusos sexuais, prostitución coactiva, tráfico de influencias, revelación de secretos, omisión do deber de perseguir delitos e cohecho impropio. Esta peza é dunha importancia clave na defensa dos dereitos das mulleres e un exemplo paradigmático da súa vulnerabilidade fronte ás estruturas de poder patriarcais, pois afecta a dúas vítimas inmigrantes que foron prostituídas e que sufrieron abusos sexuais continuados por parte do propio proxeneta cando eran adolescentes de 17 anos recén chegadas a España, co coñecemento expreso dos gardas civís asiduos ao local. O dono do local onde estas menores eran escravizadas presumía

Fachada do Club Liverpool no Corgo, un dos lugares clave na investigación do caso Carioca.

abertamente da súa estreita relación cos membros das forzas de seguridade.

O Ministerio Fiscal é o garante da legalidade e da protección das vítimas, e ao non ser quen neste caso de cumplir coa súa función, esta peza que contiña delitos tan lesivos para a dignidade das mulleres denunciantes tivo que ser arquivada pola xuiza instructora, coa conseguinte impunidade de tan graves delitos que canto menos merecían ser correctamente procesados. No seu escrito, as fiscais asinantes chegaron a facer afirmacións tan lamentables como que o feito de que os axentes da Garda Civil e policía desfrutasen habitualmente tanto de copas como de sexo gratis coas mulleres deste prostíbulo eran simples "agasallos de cortesía" que non se poden considerar delictivos, aínda que estas autoridades fixeron clara omisión do seu deber de perseguir os

crimes que alí tiñan lugar e que ademais formaban parte da unidade coñecida como EMUME (Equipo Muller-Menor) encargada xustamente da trata con fins de explotación sexual. Recentemente, as integrantes da Plataforma Contra a Impunidade da Carioca representaron unha performance na Praza Maior de Lugo para dar a coñecer esta neglixencia da Fiscalía de Lugo.

Nun proceder similar coa peza do Club Liverpool de O Corgo, a Fiscalía desistiu de acusar a unha vintena de investigados na peza principal da operación Carioca, correspondente ao club Queens de Lugo; polo que os delitos cometidos por todos eles, entre os que se atopa un policía local que colaboraba co proxeneta José Manuel García Adán como xerente do clube, corren serio perigo de rematar tamén arquivados sen ser xulgados. Deste xeito a maior operación

contra a trata de todo o Estado podería chegar a xuízo reducida á mínima expresión e sen a presenza da maioría dos axentes dos corpos de seguridade implicados.

ACUSACIÓN POPULAR

O 19 de decembro a Plataforma inaugurou cunha concentración na escalinata da Praza Maior unha campaña de recollida de sinaturas para reclamar tanto á Xunta de Galicia como ao Concello de Lugo que se persoen como acusación popular nas pezas más relevantes referentes a esta enorme trama de trata con fins de explotación sexual, para evitar que queden impunes tanto os proxenetas como os cómplices necesarios cos que contaban entre as autoridades públicas e o empresariado lucense. Baixo o lema "Se a Fiscalía non fai nada, farémolo nós" a Plataforma seguirá infor-

mando sobre o que considera unha alarmante deixación de funcións do Ministerio Fiscal no seu labor de protexer ás mulleres vítimas e unha reiterada actuación nos seus últimos escritos de defensa dos principais imputados, tarefa que non lle corresponde a esta institución.

Hai unhas semanas habilitáronse nas redes sociais os hashtags #AcusaciónPopularXA e #OPoboAcusaÁCarioca para que a cidadanía poida exercer presión contra as administracións públicas, tanto a autonómica como a municipal, para que boten man deste derecho constitucional en favor das decenas de vítimas de trata que levan xa unha década totalmente indefensas ante o curso da investigación de delitos como abuso e explotación sexual, prostitución coactiva e lucrativa e moitos outros delitos de corrupción das forzas e corpos de seguridade que deberían adicarse a garantir a integridade e benestar destas mulleres.

Para que non aconteza o mesmo co resto de pezas e que acaben arquivadas sen pasar sequera por xuízo, en especial a principal na que a Fiscalía vén de retirarlle a imputación a unha vintena de implicados, a Plataforma quere deixar claro ante todos os grupos de poder implicados que a sociedade lúxense está alerta, que lles preocupan os dereitos e o futuro das mulleres afectadas e que se seguirá articulando unha resposta social ante a inxustiza. ■

Centos de persoas amosaron o seu rexeitamento contra o fascismo

Crónica da concentración convocada pola Plataforma Feminista de Lugo no pasado 15 de xaneiro.

REDACCIÓN

O pasado 15 de xaneiro centos de persoas encheron a Praza Maior de Lugo e amosaron o seu rexeitamento ao fascismo na concentración convocada pola Plataforma Feminista de Lugo, coa que se sumaron ás protestas do movemento feminista de todo o Estado, que quixo condenar publicamente o discurso de odio de VOX, e evidenciar a súa solidariedade coas mulleres de Andalucía que corren serio perigo de ver recortados os seus dereitos sociais e liberdades civís. O lema das mobilizacións simultáneas en toda Galicia e resto do Estado foi "Nin un paso atrás en igualdade e diversidade. Os nosos dereitos non se negocian".

As recentes esixencias de VOX pasaban por deportar a 52.000 persoas migrantes, derrogar a lei contra a violencia machista e a lei LGTBI

"As feministas non poden ficar impasibles ante a intención de VOX de poñer en dúbida a existencia da desigualdade estrutural entre homes e mulleres e o seu negacionismo da violencia de xénero, polo que é un deber saír defender os avances tanto conceptuais como legais que tanto lle custou conquistar ao movemento feminista", explica Jennifer Santín Vivero, integrante da Plataforma. A Plataforma Feminista de Lugo considera tamén prioritario sinalar a nefasta actuación de PP e Ciudadanos tanto negociando como pactando con VOX, pois están reducindo os dereitos das mulleres a mera moeda de

cambio político e dando lexitimidade a un discurso antidemocrático e abertamente fascista que non debería ter cabida nunha democracia.

Aínda que na Plataforma Feminista consideran que non paga a pena responder a moitas das manipulacións do partido VOX por ridículas e porque buscan unicamente notoriedade e retroalimentación, si considera preciso informar a toda a sociedade de cal é a realidade que, conscientemente, reforce e falsea este grupo político. "Equiparan a violencia contra as mulleres coa que sofren os homes para negar o carácter estrutural da que sufrimos as mulleres polo mero feito de seren minimizar de forma intolerable o case milleiro de vítimas mortais que o machismo asasino xerou no Estado español desde o 2003", salientaron as feministas no manifesto lido durante a devandita concentración.

As recentes esixencias de VOX para apoiar a un Goberno do PP e de Cidadáns en Andalucía pasaban por deportar a 52.000 persoas migrantes, derrogar a lei contra a violencia machista e a lei LGTBI, amosando así o verdadeiro rostro da dereita sen máscaras: un rostro de odio racista, xenófobo, machista e homófobo que atenta contra os dereitos e liberdades das persoas más vulnerables ■

Campionatos de caza do raposo

Matar o maior número de individuos no menor tempo posible

NUR

O pasado 27 de xaneiro decenas de persoas e colectivos protestaron fronte ao Concello de Lugo contra os campionatos de caza do raposo en Galicia permitidos pola Xunta.

O balance das últimas seis tempadas amosa como máis de 75.000 raposos atoparon a morte en Galicia a mans dun cazador. Estes belos mamíferos son perseguidos con insaciável sede cinexética sendo abatidos durante toda a tempada de caza menor, que este ano foi do 21 de outubro ó 6 de xaneiro; cun período a maiores no que se permiten as batidas dende o 1 de setembro ó 20 de outubro, e do 7 de xaneiro ó

10 de febreiro en todo o territorio. Tras estes case seis meses, nos que se inclúe a súa época de celo, seguirán dándolles morte en diversos "descastes" que se aprobarán ó longo de todo o ano.

Nestes campionatos, autorizados tralo final da tempada hábil, búscase o acoso do raposo no seu tobo mediante o uso de cans, obrigándoo a saír e enfrentarse coa escopeta que lle espera no exterior, unha escopeta trala que non nos esquezamos, hai un ser humano lexitimado pola Xunta. Nesta loita terrible e moi violenta, non só morren raposos, tamén sofren moitos cans en

enfrontamentos cos primeiros ou tiroteados por confusión.

**Non está ben
disfrazar de
xestión do
medio natural
o que é lecer e
negocio dunha
minoría.**

Matar o maior número de individuos no menor tempo posible. Niso consiste a xesta.

Perseguir ao raposo, acurralalo e asedialo ata matalo. Despois, mostrar o seu cadáver. Expoñelo para ser

fotografado rodeado dos seus conxéneres no medio de sorrisos satisfeitos. Morto por incomprensión, por pura ignorancia... Non está ben disfrazar de xestión do medio natural o que é lecer e negocio dunha minoría.

Como sucede con outros animais considerados "cinexéticos", non hai estimas poboacionais fiables e son matados sen control ningún. Pero o raposo, como especie, ten unha impresionante capacidade para sobrepoñerse ó acoso que recibe por parte dos humanos. Ante a escaseza de raposos, prodúcese a "reproducción compensatoria", poñéndose en celo todo o grupo de femias, antes inhibidas, e aumentando ademais as crías de cada camada e a probabilidade de supervivencia destas. A súa capacidade de resposta ante estes ataques, axuda a facer fronte ás baixas causadas por calquera motivo. O intento de control de poboación de raposos a través da caza, só terá un efecto moi puntual. Está destinado ó fracaso e é un sumidoiro de diñeiro público, como evidencian anos e anos de persecución e diversos estudios científicos.

Ó raposo acósaselle con diversos e terribles métodos: con escopeta, en caza de man, en batidas con varios cazadores e os seus cans, ó salto, a rabo con can de mostra, a gancho con cans levantadores, con chillo (utensilio que imita o son dunha presa ferida) á espera, con lazos, con diversas trampas... Parece

que non hai fin á creatividade humana.

Este precioso cánido ten unha función biolóxica imprescindible no ecosistema, alimentándose na súa maioría de roedores, coellos, lebres, insectos e gran variedade de froitos e de cadáveres doutros animais. Contrariamente ó que ás veces se pensa, as aves non son a súa principal fonte de alimento, sendo tan só más notoria a proporción en caso de aves de repoboación cinexética, aves que foron criadas en granjas e non se comportan como salvaxes.

Sanean as poboacións de diversas enfermidades, dispersan gran cantidade de sementes, manteñen baixo control micromamíferos, son imprescindibles para pragas... Con todo o seu papel no ecosistema é absolutamente ignorado por aqueles que deberían protexelo. Resulta moi rechamante o mal uso das enfermidades que se fai desde a Xunta ou o Concello para xustificar as mortes dos xabaríns na cidade, e en cambio óbviase o imprescindible papel do raposo no mantemento da sanidade dos ecosistemas.

Tristemente, se certas especies consideradas de "caza menor" sufren descensos poboacionais, deberíamos, como non, mirar de novo cara ó ser humano, cara ó uso de

pesticidas, a destrución e fragmentación de hábitats, os cambios de usos do chan, etc. Estes graves problemas, e non o raposo, que leva toda a vida convivindo co seu medio, son os responsables das perdidas de densidade. Con todo, sempre resultará más sinxelo usar argumentos espurios e buscar un chibo expiatorio, que poñer o foco sobre a incapacidade das administracións para protexer a biodiversidade e facer fronte ó lobby cinexético.

O sábado 9 de febreiro na provincia de Lugo celebrarase un torneo "social", outro sábado sanguento disfrazado de xornada deportiva que nos regalará fotografías cheas de cadáveres e sorrisos satisfeitos. Unha morte en balde tras outra, para diversión duns poucos e commoción do resto.

Nós poderemos lamentalo, pero moitas vidas de seres inocentes están sentenciadas se non actuamos. Debemos madurar no noso respecto e compromiso coa verdadeira conservación da natureza.

Os campionatos xeran un tremendo rexemento social que se fixo notar este último mes en toda Galicia. É hora de paralos, a vida dos raposos non nos pertence. ■

LSM instala bebedoiros para a convivencia cos animais fronte ás multas

REDACCIÓN

Os animais de compañía, como os cans, hai tempo que se incorporaron á normalidade das nosas cidades, disfrutando moitos e moitas da súa compañía e eles da nosa.

Isto ninguén o poñería en dúbida, pero as institucións parecen ir anos por detrás, e mostra disto era o Concello de Lugo que coa "Ordenanza Cívica" quería multarnos con ata 750 euros por dar de beber nas fontes aos nosos compañeiros. Isto en pleno verán e olas de calor (por sorte paramos a ordenanza).

O paradigma da institución foi pensar primeiramente en multar e non en buscar soluciones, o cal debería facernos reflexionar.

solucións, o cal debería facernos reflexionar.

É por iso que dende Lugo Sen Mordazas decidimos non só quedar na protesta e facelo nós mesmxs, tamén como forma simbólica de reivindicar que ante certas discrepancias ou problemas que poidan xurdir, a solución primeira debe ser sempre o diálogo e as solucións en positivo.

Por iso instalamos numerosos bebedoiros nas fontes de Lugo, incluídos pipicáns, copiando o que xa existía no canil da Frigsa e que leva moito tempo sendo de gran utilidade. O presuposto ante un problema que se presentaba con multas de

ata 750 euros foi de menos de 5 euros (o custo das cadeas), xa que os bebedoiros foron doados pola boa xente.

A solución de problemas por nós mesmos e nós mesmas sen agardar aos atrasos ou incompetencia das institucións non é nada novo, leva practicándose toda a vida en diferentes paisaxes e contornas, e diso saben ben no rural os nosos maiores, aínda que cada vez parece nos perdemos máis na burocratización de ata os problemas más nimios.

Quizais a algunha persoa non lle guste demasiado esteticamente, pois reconécemos que é mellorable, pero temos claro que antepoñemos o práctico fronte ao estético. Sumado que á vista de cuestiós como os borrados exprés dos famosos murais que

fixemos no seu día, non confiamos en que duren demasiado, non pola xente (para exemplo o bebedoiro nomeado na Frigsa que leva moito tempo), senón por parte da propia administración, polo que carecería de sentido inverter máis cartos e máis tempo.

Da administración esperamos, polo menos, que en caso de que "desaparezan" os repoñan coa estética que dispoñan, pero sen que supoña un custo elevado, pois non é necesario malgastar miles de euros nalgúnha empresa adxudicada a dedo para reemprazar as fontes existentes, pois en **Lugo Sen Mordazas somos austeros no bo sentido da palabra**, agora

tan profanada para camuflar coa neolinguaxe os recortes de dereitos (nós a iso chamámoslle austericidio). Pois preferimos que os cartos vaian destinados ás **necesidades vitais dos e das lucenses ou mesmo para o aumento dos recursos -tan necesarios- da protectora**.

Así mesmo vimos de repasar a escasa existencia de fontes en Lugo e o mal ou non funcionamento dalgunhas, polo que esiximos o arranxo destas e a instalación de novas fontes. Porque a auga é undereito innegociable para humanos e non humanos. ■

Estamos pola legalización

RENCOR E TURGOR

Apúntate a unha secta infantil
e despois,
conecta un acto púdico
e sinxelo
que entusiasme a túa nai.

Apúntate a unha sustancia perigosa
e despois,
colócate na cola do ambulatorio
e pide os teus dereitos con laranxada.

Apúntate os cromos que che faltan
a túa colección de billetes falsos e véndeos,
como se foran accións.

Xa sabes que estamos pola legalización
dos comechartos que sempre dan premio.

Por estar limpaxs e afeitadxs
e levar os petos rotos cheos de cartos.

Apúntate a legalización
e despois,
compralle unha larpeirada a unx nenx.

Apúntate unha escopeta entre os ollos
e despois,
apreta os dentes con coidado.

Apúntate a unha idea perigosa
e despois,
rómpelle os fuciños ao teu amigx.

Apúntate na gran lista,
no seu libro,
e despois,
dime que tí non querías,
e despois,
creéte todo o que che digan,
e despois,
pecha os ollos
e vaite deitar,
e despois,
dime quen está ao meu carón,
e despois,
pérdete no derradeiro tren...

**Xa sabes que nós,
pase o que pase,
non somos dxs vosxs.**

Entrevista: Tele-clube

Música en directo e cultura para a veciñanza

REDACCIÓN

A idea de Tele-Clube é programar cultura para a veciñanza, nos seus barrios, por iso tentamos descentralizar e saírnos dos lugares comúns da cultura

Como e por que naceu Tele-clube?

Tele-Clube é unha asociación cultural sen ánimo de lucro que naceu como un proxecto para reivindicar a música en directo e a cultura, en espazos que non se usan habitualmente para a expresión artística formal, espazos en desuso, ás veces esquecidos, que polo seu enclave e características particulares poden ser empregados para achegar á veciñanza a cultura, lonxe dos auditórios tradicionais, que programan puntualmente un mesmo tipo de espectáculos que normalmente van dirixidos a un mesmo tipo de público.

A idea de Tele-Clube é programar cultura para a veciñanza, nos seus barrios, por iso tentamos descentralizar e saírnos dos lugares comúns da cultura, aínda que coa nova Lei de Espectáculos da Xunta esta é unha misión cada vez más difícil.

A polémica Lei de espectáculos da Xunta impidiuvos celebrar o concerto de Nudozurdo nunha das naves da Estación de Tren. Como afecta esta lei á música en vivo na cidade?

A nova Lei de Espectáculos

da Xunta é, como ben apuntaba o especialista en xestión cultural e polítólogo Jorge Linheira, unha "mordaza para a cultura".

espectáculo artístico deberá solicitar o correspondente permiso ao Concello e achegar unha morea de documentación, sumerxíndose nunha espiral burocrática que pode marear a calquera, afogando a creación e expresión espontánea das artes.

Ademais desta polémica, atopámonos con outras a nivel local, como a surxida no contexto da celebración do Caudal Fest, a cuxa organización se lle outorgou unha subvención de 217.000€, unha cuantía superior á recibida polas

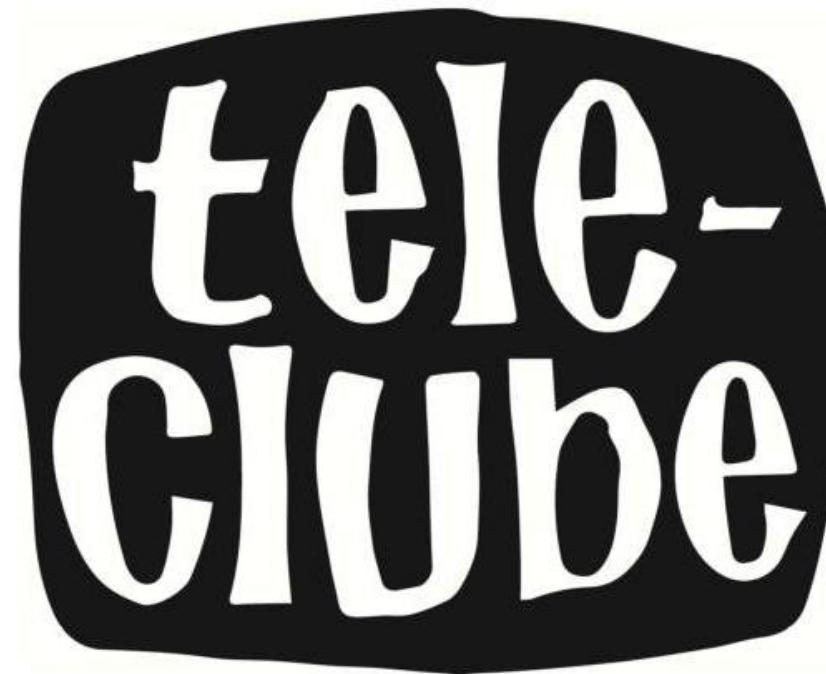
datas dun festival que celebraba a súa novena edición, o Festiblas, con cero euros de subvención pública.

Son moitas as persoas e colectivos que en Lugo están a programar cultura para as lucenses sen o apoio das institucións, ou máis ben, con atrancos por parte destas, ademais de que un formato coma este, macrofestival de consumo rápido onde se concentra unha morea de concertos nunha soa fin de semana, non consideramos que sexa a mellor forma de achegar á veciñanza a cultura.

Formades parte activa de Lugo Sen Mordazas. Que vos levou a ser participantes, e cal é a relación entre a música en vivo e este activismo?

Para algúns de nós, a cultura sen o activismo non é posible. Tele-Clube naceu coa idea de cambiar Lugo, de devolver o uso dos espazos públicos ás veciñas, de programar cultura por e para as lucenses, por iso defendemos o uso libre das rúas para cantar e bailar, ademais de para protestar. Queremos loitar porque o centro das ciudades non se convierta nun centro comercial e a zona vella non sexa un parque temático para os turistas, queremos unha cidade libre e viva, plagada de expresións artísticas e culturais, respectando os vellos negócios locais, en lugar de franquicias de comida rápida.

Dun tempo para aquí vanse sumando na cidade máis colectivos que traballan

Esta lei, de non adaptarse as Ordenanzas municipais (como si fixeron en Compostela) para permitir outorgar licencias e permisos para a música en directo con certa flexibilidade, supón unha parálise e bloqueo a calquera acción cultural que non sexa programada nos espazos habituais (auditórios, salas de concertos con licencia, teatros -en Lugo nin sequera temos esa opción-). Calquera bar, local social, galería de arte, libraría, que queira programar un

áreas de Muller, Cultura, Educación e Xuventude xuntas. Como vivistes iso e que opinión tedes ao respecto?

Tele-Clube amosou o seu rexitamento á forma de concesión -poco transparente- dunha subvención de 217.000€ a unha Unión Temporal de Empresas (UTE) allea á Lugo por parte do Concello, pois os axentes culturais lucenses sentímonos discriminados e ninguneados, ademais porque se solapaba nas mesmas

cuestiós culturais: arte, música, danza... Como vedes o panorama cultural en Lugo?

O certo é que dende hai un par de anos é especialmente diverso e rico o panorama cultural na cidade e pódese dicir que, grazas ao traballo de persoas e colectivos como CLAP e Ho! Gruf, Facela, Sr Blas, 3monos, Microefectos Dramatúrxicos, Dr Think, Palimoco, O Mercado, xunto a outros que levan xa anos traballando pola cultura como a Sociedade Filarmónica, o Club Clavicémbalo, entre outros, Lugo está por fin situada no mapa cultural de Galicia. Dende Tele-Clube loitamos por un modelo de cidade distinto de "Para Comer Lugo", queremos afastarnos dunha cidade de consumo, e que, por contra, Lugo sexa unha cidade para vivir e unha das necesidades fundamentais, para nós, é da expresión artística e cultural.

Calquera outra cousa que queiras aportar, ou algunha conclusión final?

Como xa dixemos noutras ocasións, coa entrada en vigor desta nova lei de Espectáculos, en mans dos Concellos, e neste caso no Concello de Lugo, está a posibilidade de salvar a música en directo e a cultura na nosa cidade ou deixala morrer. Tele-Clube ten unha programación para este ano 2019 que anhela poder levar a cabo, para o que demandamos ás institucións públicas que non nos corten as ás nin nos pisen os soños.

Moitas grazas. ■

Moitas luces, pouco sentido

Outro modelo de Nadal é posible

REDACCIÓN

Lugo case triplica o gasto en luces do Nadal con respecto ao pasado ano.

Mentres non se puxo en marcha o presuposto para a pobreza enerxética.

O modelo actual de festas e sobregasto en luces representa á perfección a crisálida do consumismo en detrimento do comunitario.

As luces led enchen as cidades. Duplícanse os gastos pese aos indicadores económicos de pobreza. A xente reclama máis luces. En Vigo, un alcalde megalómano, acábase facendo viral nas redes por saír na televisión retando aos Alcaldes de Nova York ou Tokio, presumindo de que a cidade gastará máis dun millón de euros en decorados. Mentes destina só 139.000 euros de orzamento para o albergue municipal ou 50.000 euros para paliar a pobreza enerxética. Todo xunto ao incremento da factura eléctrica.

O PARAÍSO DE ADÁN E EVA

Le nouveau parfum du capitalisme

O Paraíso existe e está aquí. O Sol foi substituído por centos de luces con motivos de Nadal e rótulos publicitarios. No Paraíso o consumo preséntase como a equivalencia de felicidade e sentido. Identidade, seguridade emocional, autoafirmación, amor... todo é saciable mediante a sobreestimulación eféméra e as

A pobreza enerxética fai que 1 de cada 10 fogares non poidan poñer a calefacción. A Organización Mundial da Saúde sitúa nun 30% as mortes adicionais ocasionadas pola pobreza enerxética.

En 2014, a mortalidade adicional de inverno media no Estado español foi de 24.000 mortes polo que máis de 7.000 falecementos prematuros estarían asociados á pobreza enerxética. En comparación, preto de 4.000 persoas morreron ao ano en accidentes de tráfico no período 1996 – 2014, e estímase que a contaminación atmosférica causa 33.000 mortes prematuras ao ano no Estado español¹.

O prezo da luz sobe un 24% en Xaneiro respecto ao mesmo mes de 2018

mercadorías, que están ao noso servizo e que actúan no noso imaxinario como unha forma de relacionarnos e autopercebírnos, presuponiendo todas as dimensións do ser humano (transcendentais, convivenciais e comunitarias, afectivas, etc.).

O consumismo non é consumir moito ou demasiado, senón facer do consumo o centro articulador e significador das novas vidas

Dende o capital existe unha aposta cultural orientada á mercantilización da cidade, curtopracista, populista... O principio metafísico é tan simple como "consumo, logo existo". Consumo obxectos, mercadorías ou emocións. Rápido, desenfreado e o que o propio consumo é en si mesmo: un acto individual.

As rúas cheas de movemento, pero apenas de vida. Présas coas bolsas de compra e idas e voltas ao centro comercial esquivando a "Papás Noeis" patrocinados. Papá Noel non son os pais, é o mercado.

Mentres, a "cultura do selfie" felicitános na Praza Maior o "Bo Nadal". As postais de

Nadal simplificanse ao Instagram; e o intercambio, lonxe da solidariedade, redúcese á permuta de agasallos e tickets-regalo.

As cidades convértense así nun escenario de teatro, onde se representa unha función. Os focos cegan a realidade. E a pobreza xa non se ve nin se escoita entre panxoliñas.

OS REIS MAGOS AUTOXESTIONADOS

Unha experiencia de barrio en Madrid

Existen focos de resistencia, como o Apalpador, personaxe da mitoloxía galega , e entorno ao cal diferentes asociacións sociais e culturais organizan a súa benvida dándolle un sentido popular. Ou mesmo algunhas cabalgatas de reis, como a Cabalgata dun barrio madrileño, Hortaleza. Neste barrio dende os anos 70 as asociacións veciñais organizan as súas propias cabalgatas. Aínda que, como din eles, teñen o seu propio

calendario, e as edicións cóntanas co calendario de Elena Sánchez, quen fora concelleira polo Partido Popular; así que a de 2019 foi a undécima cabalgata DEAS («Despois de Elena Sánchez»). Pois a quen foi concelleira de Hortaleza débenlle a deshonra de tentar destruír o que viñan levando a cabo as entidades veciñais durante moitos anos.

Buscou acabar coa cabalgata participada por veciñas e veciños, para convertela nunha de "excelencia" coa súa publicidade e as súas pleitesías a unhas cantas marcas comerciais, o que fixo que o tecido asociativo reaccionase. Comezaron entón as cabalgatas veciñais entre antdisturbios, pois saían como manifestación, e a "convivencia" entre dúas cabalgatas no barrio que viñan a representar un choque cultural: a oficial privatizada e a veciñal de toda a vida.

Pero cando chegou a crise suprimiuse a "oficial", mentres que a da asociación do distrito seguiu en marcha, demostrando que a autoxestión e a organización colectiva son moito más fortes que os intereses económicos que só buscan o beneficio.

Non é a cabalgata, é o proceso. Proceso comunitario en contraposición co privado, representado perfectamente no espectáculo visual de cores, onde as persoas pasan a ser meras observadoras e non partícipes. As luces non se tocan, nin se actúa sobre elas, só se consomen e do mesmo xeito que a globalización marca. Non hai espazo para a imaxinación e a creación. En Hortaleza, porén, as festas "comezan" en Setembro coas primeiras reunións veciñais. Quince asociacións culturais e sociais colaborando, xunto ás AMPA dos colexios. Dun concurso entre nenos e nenas de primaria sae o cartel das festas. Xente de todas as idades confeccionado os traxes e un Baltasar, chamado o resto do ano Mohamed, que pasou das feridas das concertinas en Ceuta e os encerros no CETI (Centro de Estancia Temporal de Inmigrantes), a repartir caramelos dende a cabalgata.

Pódese pensar que quen pon o acento nestas cuestións dende un punto de vista crítico teñen como obxectivo destruír o "espírito navideño", converténdose nunha especie de Grinch, enfadadas co mundo, e cabreadas coas reunións familiares e a festa. Pero quizais hai que entender estas

críticas como un xeito de entender a necesidade de reformular colectivamente que tipo de festas queremos, tanto dende o ateísmo, como dende o paganismo ou o sentido relixioso dentro do concepto de solidariedade e austeridade. Onde fronte ao mercado, que o inunda todo, se poña o colectivo no centro das nosas vidas.

Os Reis Magos non saen de Oriente, saen dos Barrios.

DATOS DE LUGO

O municipio de Lugo gastou este ano 139.000€ no alumeadoo do Nadal, case tripliando o gasto do ano pasado (44.000€).

Isto son 1,43 por habitante, converténdose no segundo lugar das principais cidades galegas con maior gasto por habitante. Está un pouco por riba dos 1,41 de Pontevedra e os 1,37 da Coruña, e moi por encima de Ferrol (1,15) e Santiago (1,05) que superan por pouco o euro por habitante, ou Ourense (0,93) que non chega ao euro.

Falabamos de cultura: o presuposto anual do Concello destinado á subvencións para promover a cultura foi de 124.800 €.

DESMITIFICANDO DATOS ECONÓMICOS

Dende o punto de vista económico sinálanse a miúdo os beneficios que xera este modelo de festas no pequeno comercio. Primeiro cabe sinalar que o que se produce con este gasto público é un transvase económico das clases populares vía impostos para o negocio privado. Antepoñéndo a outros gastos necesarios e que satisfán as necesidades vitais. A administración pasa a ser partícipe propagandística alimentando o consumo, que beneficiará especialmente as grandes cadeas, pagado cos cartos de todos. **O pequeno comercio leva tempo perdendo força, pese a que paralelamente se foi exacerbando o consumismo do Nadal propiciado polas grandes superficies (as grandes benfeitoras).**

Pese a que cada vez máis existe un modelo Black Friday, un total de 16.193 empresas de menos de nove empregados (apenas dous de media na práctica) baixaron a persiana para botar o peche en 2017, o último ano con datos na Estatística Estrutural de Empresas do Sector do Comercio do INE (Instituto Nacional de Estatística). Pola contra, as grandes e medianas empresas gañaron en só un ano un 4% de cota de mercado para pasar a controlar xa dúas terceiras partes do negocio e levar más da metade dos beneficios, a pesar de que as tendas de barrio representan máis do 97% do tecido comercial. A esa competencia súmaselle a

do comercio electrónico, cuxo crecemento está a resultar exponencial no último lustro, no que a facturación pasou de 12.421 millóns de euros ao ano en 2013 a 30.406 en 2017. E é que máis do 50% da xente nova fai as compras online.

Este modelo económico, propiciado neste tipo de datas, apuntala máis a ruína do pequeno comercio, a acumulación do capital e a precariedad en forma de contratos temporais, baixos salarios e horas extras. Se de verdade queres colaborar co pequeno comercio toma conciencia da súa importancia e aposte por un modelo de consumo distinto e sostible.

O IMPACTO NO MEDIO AMBIENTE

Cada vez máis concienciadas coa importancia de mudar a nosa relación co medio como xa unha necesidade de primeira orde, é imposible non falar do custo ambiental directo destas festas. O indirecto deixámolo fóra, pois estaría representado polo aumento da producción de bens materiais é incalculable.

En Lugo, a demora no acendido das luces de Nadal en comparación con outras cidades, inxenuamente fai pensar en boas medidas ambientais tomadas polo Concello para aforrar na factura da luz e o consumo enerxético.

Moi inxenuamente xa que:

- O consumo de luz ten unha partida de 7500€ incluídos na oferta, así que supón o mesmo gasto.
- Case se triplicou o presupuesto, o que se traduce en maior potencia contratada e maior impacto ambiental negativo da cidade. Non se considera ningún criterio ambiental no prego de condicións do contrato.

Esixir o emprego de Enerxía Verde, sería un exemplo de boa práctica ambiental, cooperativas coma Nosa Enerxía, garanten unha tarifa baseada só en enerxías renovables.

Imaxe da decoración do pasado Nadal na Praza Maior de Lugo.

Antepor o espírito consumista ao medio ambiente, oponse á publicidade de "Lugo mais biodinámico", (proxecto co que o Concello pretende adaptar zonas ás consecuencias e efectos do cambio climático). Por que non tratar de palialo e levar a cabo accións concretas e reais?

Tampouco queremos esquecer a "contaminación estética", comprobando como a instalación de certas estruturas decorativas se fixo furando fachadas dalgúns edificios históricos. ■

A viñeta

ACHY

O Apalpador

SEMENTE LUGO

O Apalpador é umha personagem mítica e ancestral da cultura tradicional galega. Localizada em diversas comarcas do Leste da Galiza, (Couto, Serra de Lóuçara e o Berzo), ainda persistem ecos no imaginário coletivo popular da presença simbólica desta figura nestes lugares. O Apalpador aparece na tradiçom como figura associada à chegada do inverno, época de carência no calendário das sociedades agrícolas, e o povo rende-lhe tributo como personificaçom da natureza, que salvaguarda as crianças dos rigores do duro e frio inverno. Assim, neste período do ano, umha pessoa da vizinhança disfarçava-se do gigante carvoeiro e visitava as crianças para lhes apalpar a barriga, entregando como presente umha presa de castanhas.

Passárom oito anos desde que o C.S. compostelano A Gentala do Pichel, resgatou a figura do Apalpador, e a celebraçom nas ruas da sua chegada foi-se multiplicando por vilas e cidades de todo o país da mão de centros sociais, associações em defesa da língua, escolas e entidades populares, sem cobertura institucional, fruto do trabalho voluntário e coletivo. Oito som também os anos que leva o Apalpador visitando Lugo após a primeira convocatória do C.S. MÁdia Leva, e em cuja organizacón, nos últimos anos, fômo-nos envolvendo associações e entidades de Lugo que trabalhamos diariamente na defesa e promoçom do património cultural e linguístico da Galiza, até contar este ano com nove entidades participantes. Em particular, para a Semente Lugo, o êxito da convocatória é a confirmaçom de que ainda existe espaço para a criaçom dumha cultura popular nas margens da sociedade atomizada e individualista que se olha no espelho deformado do espetáculo, e que celebra o Natal como umha catarse consumista. Um espaço para a recuperaçom da própria tradiçom popular do país como ferramenta que cumpre umha função no presente. A socializaçom da figura do Apalpador tem-se convertido num elemento vertebrador de primeira ordem para a comunidade galegófona, assim como

um instrumento efetivo para a normalizaçom linguística dum galego ameaçado pola asfixiante pressom social do espanhol.

Ainda existe espaço para a criaçom dumha cultura popular nas margens da sociedade atomizada e individualista

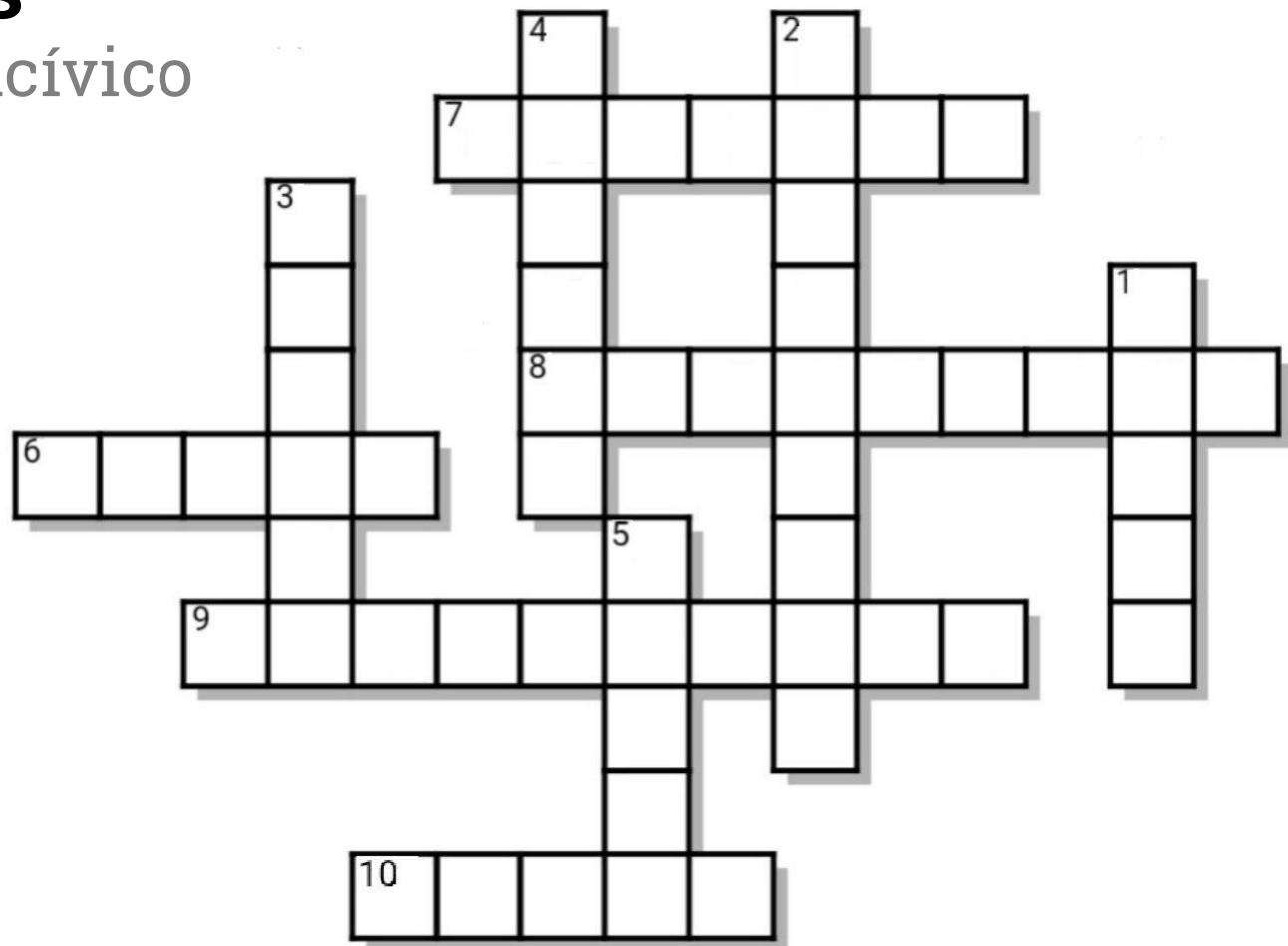
A Semente como projeto educativo de imersom linguística, tem-se compro-metido de forma entusiasta na difusom da personagem mítica do Couto, pois ao termos constatado a perda da transmissom geracional da língua como a última etapa no processo de substituiçom linguística, a conformaçom dum universo próprio no imaginário infantil adquire umha importânci fulcral no processo de recuperaçom social da língua. Do mesmo modo, achamos que para reverter a situaçom atual de minorizaçom linguística, o processo de normalizaçom deve caminhar de maos dadas com o compromisso da transformaçom social, que no nosso campo se materializa num projeto de educaçom integral baseada em valores que encare a hegemonia cultural e social da atual sociedade patriarcal e capitalista. O passado 22 de Dezembro centenas de adultas e crianças recebemos o Apalpador em Lugo evidenciando no espaço público o confronto de doux modelos antagónicos de sociedade; contra os valores normativos do capital que rende culto no natal ao consumismo voraz e destrutivo, e converte as pessoas em receptoras passivas de tradições alheias sufragadas com ingentes quantidades de dinheiro público, nós, apostamos pola organizacón popular e a iniciativa coletiva numha festa com danças tradicionais, obradoiros participativos e jogos populares, onde as crianças assumem um papel ativo e protagonista na descoberta do património cultural e linguístico do país, na valorizaçom de outras formas de relacionamento baseadas na solidariedade e o apoio mútuo, enquanto reconfortamos o corpo e o espírito com umha presa de castanhas assadas oferecidas polas maos velhas e cinzentas do gigante carvoeiro. ■

Ilustración orixinal de Leandro Lamas

Pasatempos

Crucigrama incívico

VERTICAIS

- País no que nos últimos tres anos tiveron lugar as dúas maiores folgas do mundo, unha delas xa no 2019, con participacións moi superiores ós 100 millóns de traballadores, como ben sabemos a través da prensa e a televisión.
- Se exploramos o que hai detrás de Uber e Cabify, ademais de portas xiratorias atopámonos con 4 grandes operadoras de licencias, nas que 26 empresarios se reparten unha fortuna estimada en 450 millóns de euros. Nome da operadora que move maior número de licencias.
- Ave falconiforme que habita frecuentemente paisaxes abertas como estepas, sabanas, semidesertos e espazos televisivos de Antena 3 e Telecinco.
- Carnívoro que xoga un importante papel ecolóxico ó previr a expansión da mixomatose e a pneumonía hemorrágica en coellos, posto que depreda con maior facilidade os exemplares enfermos. A miúdo ligado a zonas con presencia humana.
- Sinónimo do animal anterior. Tamén se coñece así cando Trump decide que presidente poñer en países con recursos nos que gañan eleccións aqueles que non lle conveñen.

HORIZONTAIS

- Institución galega de maior relevancia que patrocina campionatos de caza do animal anterior.
- Operación desenvolta na cidade de Lugo que involucra a altos cargos institucionais e dos corpos policiais nunha rede de trata con centos de vítimas e que se está saldando coa impunidade da meirande parte dos implicados.
- Imposto que, de suprimirse, beneficiaría ó 0,7% de rendas máis altas segundo os técnicos do Ministerio de Facenda (Gestha), de xeito que ese descenso de ingresos por parte do Estado afectaría á maioría social de menores rendas.
- Utensilios alternativos ás multas que o borrador da Ordenanza Mordaza prevía para as mascotas que bebesen de fontes públicas e que Lugo Sen Mordazas demostrou que se poderían poñer de xeito moi barato.
- Non hai cartos para subministrar electricidade a quien lla cortan as eléctricas por non poder pagala pero estamos alegres porque en Nadal temos...

